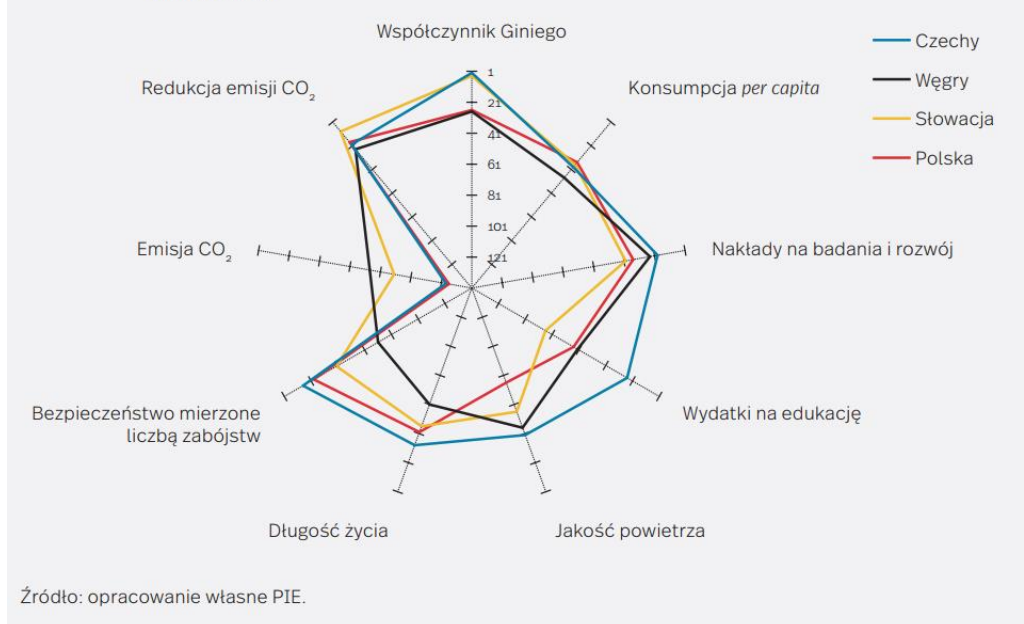

Polska na 32. miejscu w Indeksie Odpowiedzialnego Rozwoju

Indeks Odpowiedzialnego Rozwoju to miara poziomu rozwoju państw przygotowana przez Polski Instytut Ekonomiczny jako alternatywa dla PKB. Jak wynika z jego najnowszej edycji, Polska to kraj o relatywnie niskich nierównościach dochodowych i wysokim poziomie bezpieczeństwa wewnętrznego. W tym roku do filarów Indeksu dołączyliśmy komponent związany z odpowiedzialnością za klimat. Polska może się w nim pochwalić imponującą skalą redukcji emisji CO₂ (18. miejsce na świecie), ale wciąż mamy w tym obszarze dużo do poprawy. Na czele IOR stoją Szwecja, Dania i Norwegia, a za Polską uplasowały się m.in. Grecja i Chorwacja.

Spośród 159 państw poddanych analizie w Indeksie Odpowiedzialnego Rozwoju, Polska zajęła 32. miejsce jako najbardziej rozwinięte państwo świata. To rezultat o 8 pozycji lepszy niż wynikałoby z rankingu według PKB na osobę. Nasz kraj wypadł w IOR lepiej niż m.in. Rosja czy Chiny, a spośród krajów unijnych: Grecja, Chorwacja, Litwa, Łotwa, Rumunia i Bułgaria. Państwa, które mają PKB na osobę wyższe od polskiego według parytetu siły nabywczej, ale plasują się niżej w naszym Indeksie, to Zjednoczone Emiraty Arabskie, Bahrajn czy Litwa. Względnie dobrze wypadamy również na tle państw Grupy Wyszehradzkiej. Jesteśmy tuż za Węgrami i Słowacją, które zajęły 30. i 31. pozycję, natomiast wyprzedzają nas Czechy, które zajęły 20. miejsce – dodaje Piotr Arak, dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

» Wykres 3. Pozycje państw Grupy Wyszehradzkiej na świecie w ramach szczegółowych wskaźników

Według Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju Polska ma najsilniejszą pozycję pod względem obecnego dobrobytu (I filar Indeksu), na co wpływają stosunkowo niskie nierówności dochodowe. Światową czołówkę w ramach tego czynnika stanowią Hongkong, Stany Zjednoczone i Norwegia. Polska plasuje się na końcu czwartej dziesiątki pod względem kreacji przyszłego dobrobytu (filar II) i czynników pozapłacowych (filar III). Zaważyły na tym m.in. relatywnie niskie wydatki na badania i rozwój, które stanowią 1,03 proc. PKB Polski (35. wynik na świecie) oraz słaba jakość powietrza mierzona stężeniem pyłów PM 2,5 (76. miejsce na świecie).

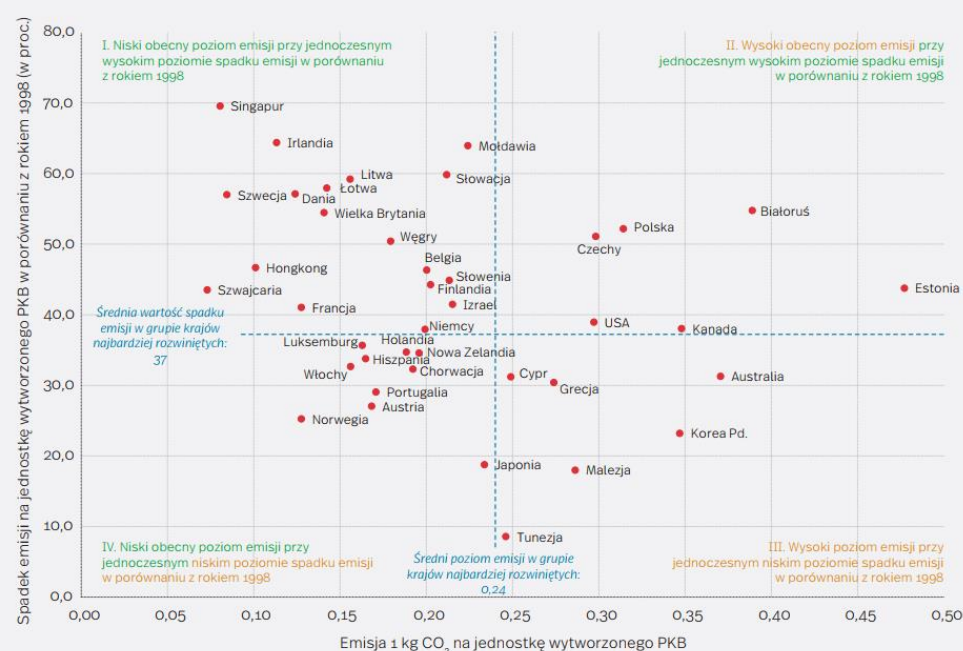
Spośród szczegółowych wskaźników Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju, Polska zajmuje najwyższą pozycję w mierze bezpieczeństwa. W 2018 r. liczba umyślnych zabójstw w przeliczeniu na liczbę mieszkańców wyniosła 0,77 na 100 tys. mieszkańców, co zapewnia nam 23. miejsce na świecie. Warto pamiętać, że jeszcze na początku lat 90. liczba ta była około trzykrotnie wyższa. W naszym regionie wypadamy lepiej niż Słowacja i Węgry (odpowiednio 40. i 71. miejsce), natomiast wyprzedzają nas Czechy (15. miejsce).

Zmian klimatycznych nie wolno ignorować

Jednym z najważniejszych postulatów Indeksu jest włączenie odpowiedzialności za globalny klimat do miar rozwoju państw. Przeciwdziałanie zmianom klimatu jest być może najważniejszym globalnym wyzwaniem XXI w. Badania naukowe wskazują, że wzrost miary globalnego ocieplenia do 1,5°C lub 2°C zwiększy intensywność susz oraz powodzi i ich negatywnych skutków, zarówno dla ekosystemów, jak i systemów społecznych. Z tego powodu uznaliśmy za konieczne włączenie kontroli emisji gazów cieplarnianych jako elementu oceny stanu rozwoju państw w IOR.

Tworząc Indeks cały czas mieliśmy na uwadze, że rozwoju społeczno-gospodarczego nie można mierzyć wyłącznie wielkością produkcji dóbr i usług. PKB pomija niektóre istotne aspekty wpływające na ocenę dobrobytu społeczeństw, a także znacząco zawyża poziom rozwoju rajów podatkowych oraz państw bogatych w surowce naturalne – tłumaczy Jakub Sawulski, kierownik zespołu makroekonomii Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

Wykres 6. Pozycja państw rozwiniętych pod względem poziomu emisji CO₂ w 2018 r. a skala spadku emisji w porównaniu z 1998 r.

Źródło: opracowanie własne PIE.

IV filar Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju, związany z odpowiedzialnością za klimat, jest jednocześnie tym, w którym Polska wypada najslabiej. Biorąc pod uwagę obecny poziom emisji CO₂ na jednostkę wytworzonego PKB, Polska zajmuje 126. miejsce i znajduje się w gronie państw o najbardziej szkodliwym oddziaływaniu na globalny klimat. Optymizmem napawa jednak imponująca skala redukcji emisji w latach 1998-2018, wynosząca 52 proc.

i dająca Polsce w tej kategorii 18. miejsce na świecie. Podobnie w tej kategorii wypadają Czechy, a także USA, Kanada i Australia, jednak w przypadku krajów anglosaskich wartości spadku emisji były niższe.

Państwa o najwyższym poziomie emisji CO₂ na jednostkę wytworzonego PKB to przede wszystkim kraje stosunkowo słabo rozwinięte oraz niektóre państwa Europy Wschodniej (Ukraina, Bośnia i Hercegowina, Kosowo oraz Estonia).

Gdzie żyje się najlepiej?

Liderami Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju są kraje skandynawskie, które charakteryzuje nie tylko relatywnie wysoki poziom średniego bogactwa, lecz także niskie nierówności dochodowe oraz wysokie inwestycje w przyszłość. Ponadto dbają one o globalny klimat, o czym świadczą niska emisja CO₂ na jednostkę PKB oraz duża skala redukcji tej emisji w ostatnich 20 latach. W pierwszej dziesiątce znalazły się także Izrael, Austria i Stany Zjednoczone. Te ostatnie nie radzą sobie jednak z równoważeniem gospodarczego, społecznego i ekologicznego rozwoju, co może być jedną z pośrednich przyczyn protestów społecznych w tym kraju.

Pierwsza edycja Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju została opublikowana w 2019 r. i składała się z trzech filarów, na które składało się osiem wskaźników. W tegorocznej edycji rozszerzyliśmy Indeks o czwarty filar związany z odpowiedzialnością za klimat.

▼ Schemat 1. Struktura Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt dla mediów:

Agata Kolodziej
Kierownik Zespołu Komunikacji
agata.kolodziej@pie.net.pl
tel. 48 727 427 918